

UYUM SÜRECİNDE ALMANYA'NIN KUZAY REN VESTFALYA (NRW) EYALETİNDE TÜRK ÇOCUKLARININ EĞİTİMDEKİ KONUMU VE TÜRK MÜZİĞİNİN LİSELERDEKİ YERİ

Murat BULGAN*

ÖZET

Müziğin insanlar üzerindeki olumlu etkileri artık bilimsel olarak ispatlanmıştır. Bu nedenle insanların dinlemiş olduğu müzik türü insanların sosyo ekonomik ve kültürel yaşamlarının bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Bu çalışmada Federal Almanya'da Türklerin yoğun olarak yaşadığı Kuzey Ren Vestfalya (KRV) Eyaletinde Türk çocuklarının milli eğitimdeki genel durumu ve buna bağlı olarak da Düz Lise/Gymnasium kademesindeki Türk çocuklarına ve Türk müzik kültürüne verilen önem konusu incelenmiştir. Bu çalışmada Empirie (yunanca: εμπειρία empeiria) 'gözlem ve deneyim metodu kullanılmıştır' (<http://de.wikipedia.org/wiki/Empirie> 2007).

Anahtar Sözcükler: Göç, Uyum, Eğitim, Türk Müziği

THE EDUCATIONAL STATUS OF THE TURKISH CHILDREN IN NORTERN REN VESTFALYA (NRW) STATE OF GERMANY AND THE PLACE OF TURKISH MUSIC IN HIGH SHOOLS DURING ADAPTATION PERIOD

ABSTRACT

The positive effects of music on people have been proven scientifically. Therefore, the kind of music people listens to can be regarded as a reflection of their socio-economical and cultural lives. Based on this dissertation, this study aims at investigating, in terms of national education, the general state of Turkish children residing in Nortern Ren Westfalya (KRV) State of Federal Germany, which is highly occupied by Turkish citizens, and the importance attached on Turkish music tradition and Turkish children attending Gymnasium there. The "Observation and Experience" method, Empirie, (in Greek εμπειρία empeiria) was used in this study ¹.

Keywords: Immigration, Adaptation, Turkish Music, Education

* Yrd. Doç. Dr., İnönü Üniversitesi GSF

¹ İmanuell Kant'a göre, deneyim teoretik felsefenin temel taşıdır.

GİRİŞ

Hiç şüphesiz müzik, insanlık tarihinin en temel taşları ve öğelerindedir. İnsanoğlunun varoluşundan itibaren müzik en önemli aktiviteler arasında yer almaktadır. Bu olgunun kaynağı sürekli hareket ve tekrar olup, buna ritim adı verilir. İnsanların ve bütün varlıkların kalp atışları bir ritim içindedir. Salk (1962) fötüs'un algılama becerisinin annenin kalp atışlarından kaynaklandığını vurgular (Oberhoff, 2005: 21-40).

Bu fenomen insanlığın kendisinden eskidir. Bütün evren- kosmos, dünya-kendi düzeni içinde, mevsimler sürekli bir ritim/sevir içindedir. Ritim ve müzik Anadolu Kültürüne farklı format ve uyarlamalarla yansımıştır. Örneğin; Âşık Hüdai, bir şiirinde; 'Bütün evren semah döner' der. Yine Konya'daki Mevlevi ayinlerinde de dervişler semah dönerler. Alevi-Bektaşî inanışına göre gerçekleştirilen cem ayinlerinde semah dönülür (Reinhard, 1989: 65-68). Müzikal anlamda ritim direk ve taşıyıcı rolünü üstlenirken, aynı ritim ilkel davul ve def kullanımıyla birçok dünya halklarının müziğinin de temelini oluşturmuştur. Yine Orta Asya Türk Halkları kültürlerinin gelişimi ve etkileşimi içerisinde Şamanî geleneği önemli bir yer tutmaktadır. 'Uzak Altay' Türklerinin bu çalgısından çıkan farklı renklerdeki vurgular aynı zamanda yeni bir 'müzik kültürünü' oluşturmuştur.

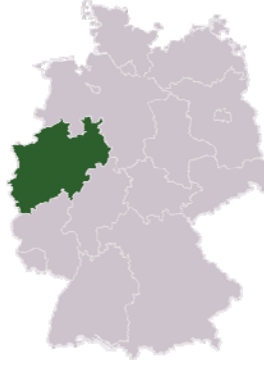
UNESCO raporlarına göre Türkçe dünya dilleri arasında beşinci sırada yer almaktadır. İki yüz milyondan fazla insan on iki milyon kilometre kare alanda (Asya ve Avrupa'da) Türkçe konuşmaktadır (Gökçora, 2004).

20. yüzyılın ikinci yarısında ekonomik nedenlerden dolayı Avrupa'nın birçok ülkesine göç eden Türkler, göç geleneğinde bambaşka bir yere sahiptiler. Orta Asya geleneğinin farklı bir yansıması olan bu davranış şekli, günümüz bilimi, kültür bilimcileri, sosyologları, eğitimcileri, siyasetçileri ve ekonomistlerini yakından ilgilendirmektedir.

İkinci dünya savaşından sonra Avrupa'da tüm dengeler bilindiği üzere değişmiştir. Savaşın mağlubu olan Almanya, bu değişiklikten en büyük payı alan ülke olmuştur. Bir sanayi devi olan bu ülkede çalışacak eleman bulmak çok zorlaşmıştı. Bu nedenle, 1961 Ekim ayında Almanya ile Türkiye arasında meşhur 'Anwerbeabkommen' yani 'İşçi Kabulü' sözleşmesi imzalanmıştır. 30 Ekim 1961 yılında kabul edilen bu 'işgücü anlaşması', bugün Almanya'da 2,6 milyonun üzerinde Türk ve Türk kökenli vatandaşın yaşamasına neden oluşturmuştur

¹ Schamane: Şaman ve Şamanlık kelimeleri ilk olarak ilkel Sibiryalı halklarının din görüşleri araştırmaları esnasında kullanılmıştır.-Die Worte Schamane und Schamanismus sind zum ersten Male bei der Untersuchung religiöser Vorstellungen der sibirischen primitiven Völker gebraucht worden. N. Pallisen: Die alte Religion der Mongolen und der Kultus Tschingis-Chans *Numen*, 3, (3) (Sep. 1956), 178-229.

(Akkaya, 2004: 182). Kısa süreliğine ülkesinden ayrılan ve tek amaçları çalışıp memleketlerinde küçük bir yatırım yapacak kadar para biriktirmek ve daha sonra ülkesine dönmek olan bu insanların planları zaman içerisinde tamamen değişmiş ve bir-iki yıllık serüven, günümüzde 46. yılını doldurmuştur. 60'lı yılların başında gelen birinci nesil şu an dördüncü kuşağı yetiştirmektedir. Bu nedenden dolayı ki Türk toplumu artık Federal Almanya'nın, özellikle en yoğun olarak yaşadıkları KRV (Kuzey Ren Vestfalya)'nin kalıcı bir parçasıdır.

Almanya Haritası (Koyu renkle gösterilen kısım Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti) 23 Mayıs 1949 yılında kurulan Federal Almanya, 16 eyaletten oluşur. Günümüz Almanya'sın da sanayi devi olarak da tanınan KRV Eyaleti Köln, Düsseldorf, Dortmund, Bochum, Duisburg, Essen, Bonn, Aachen, Bielefeld, Wuppertal gibi önemli şehirleri bünyesinde barındırmakla beraber Alman ekonomisine önemli katkı sağlayan Ford, Bayer, Siemens ve RAG gibi dev kuruluşları da bünyesinde bulunduran önemli bir eyalettir. KRV bu özelliklerinden dolayı, Türkler için göçün merkezi olmuştur. Bugün KRV'de yaşayan ikinci neslin %75'i ve üçüncü neslin ise %100'ü Almanya'da doğmuştur. Günümüz Federal Almanya'sında yaşayan Türklerin 1/3 KRV'de yaşamaktadır. Bunların 640.000'i Türk vatandaşı, 226.000'i ise Alman vatandaşlığına geçmiş Türk vatandaşlarıdır.

Bu özelliğinden ötürü bu çalışmada KRV öncelikli olarak dikkate alınmıştır. KRV Eğitim, Bilim ve Araştırma Bakanlığının 614 sayılı çalışma grubunun 2002/2003'te yayınlamış olduğu dönem raporu/istatistik, bu çalışmanın temel analiz unsurunu oluşturmaktadır (www.schulministerium.nrw.de, 2002). Bu rapora göre KRV de 2002/2003 yılı itibarıyla Milli Eğitimde (meslek okulları dâhil) 363.041 yabancı uyruklu öğrenci okumaktadır. Bu sayı KRV'de okula giden öğrenciler içinde %12,6 oranına sahiptir. Bu oranın yaklaşık %50'si Türklere (178.908) aittir ki bu sayıda en büyük grubu oluşturmaktadır. Alman Eğitim sisteminde çocuklar dördüncü sınıftan sonra 'Üçlü Sistem' diye bilinen farklı okullara yönlendirilmektedir. Bu yönlendirme, öğrencinin not durumuna göre

yapılmaktadır. Not durumu, öğrencinin seviyesini ve buna bağlı olarak da hangi okula gideceğini belirlemektedir.

YAPI

Primär = 1 - 4 Sınıf

Sekundar I = 5 – 10 Sınıf: Hauptschule, Realschule, Gymnasium, Gesamtschule,

Sekundar II = 11 – 12 (eskiden 13) Sınıf (Abitur) Gymnasium, Gesamtschule

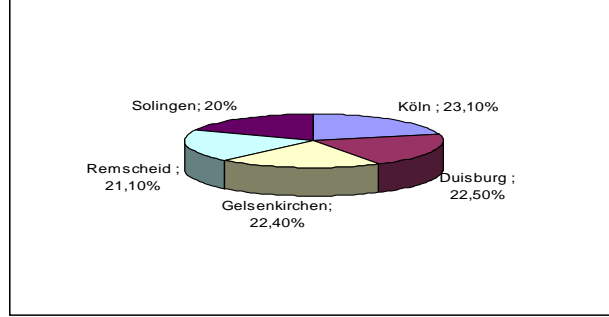
Üçlü sistem olarak adlandırılan değişik statülerdeki bu okullar; Sonderschule, Hauptschule, Realschule ve Gymnasium'dan oluşmaktadır. Bu okullar arasında sadece Gymnasium ve Gesamtschule'de Sek II' ye kadar okuma imkânı vardır. 1 Orta seviyedeki öğrenciler genelde Hauptschule'ye, iyi durumdakiler Realschule'ye, çok iyi olanlar Gymnasium Sek I ve II ve Gesamtschule'nin Sek II'ye yönlendirilirken, başarısız (veya özürlü) olarak nitelendirilen öğrenciler ise Sonderschule'lere yönlendirilirler. Hauptschule ve Realschule'ye giden öğrenciler genellikle meslek eğitimine özendirilmektedir. Bu iki okuldaki öğrenciler sadece 10. sınıfa kadar (yani Türk eğitim sistemine göre lise 2. sınıf) eğitimlerine devam ederler. Ancak öğrenciler Gymnasiumda 10. (Sekundar I) sınıftan sonra 12. (Sekundar II) sınıfa (yani lise son sınıfa) kadar öğrenimlerine devam ederler ve Abitur yani Düz Lise Karnesi olarak bilinen karneyle mezun olurlar ve yüksek öğretimde okumaya doğrudan hak kazanırlar. Hauptschule ve Realschule'lere giden öğrenciler ise 9. ve 10. sınıftan sonra bir ara değerlendirmeye, yani seviye tespit sınavına tabi tutulurlar. Bu sınavdan sonra not ortalaması da dikkate alınarak Gymnasium veya Gesamtschule gibi okullarda Abitur yapmaya yani Düz Lise Diploması almaya hak kazanırlar.

KRV' de yabancı öğrencilerin %15,6'sı ilkokullarda, %22'si Hauptschule, %21,5'i Sonderschule, % 16,4'ü Gesamtschule, % 8,7'si Realschule diye bilinen okullarda okumaktadır. Buna karşın Gymnasium tipi okullarda sadece % 4,9'u okumaktadırlar. KRV'de en çok yabancı öğrenciyi barındıran şehirler ve bu şehirlerde okuyan öğrencilerin oranları Tablo 1'de verilmiştir. Tablo 2'de yabancı öğrenciler içerisinde Türk öğrencilerin mevcut okullardaki dağılımı, Tablo 3'de ise diğer okul tipleri ve yüzdeleri verilmiştir.

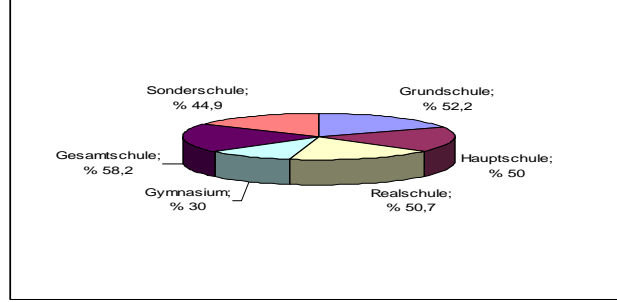
¹ Bazı eyaletlerde, Gymnasium, Realschule, Hauptschule üçlü ayrımı yapılmayıp, çocuklar Gesamtschule denen tek bir okula gönderilmektedirler. Ancak nota dayalı seviye farkları bu okullarda da vardır. Farklı olan şey, farklı seviyede öğrencilerin ayrı ayrı okullara gönderilmesi yerine, hepsinin tek bir okulda toplanıp ayrı ayrı sınıflara gönderilmesidir.

Tablo 1. KRV'de En Çok Yabancı Öğrenci Bulunan Şehirler

(www.schulministerium.nrw.de:Referat 614, 2002)

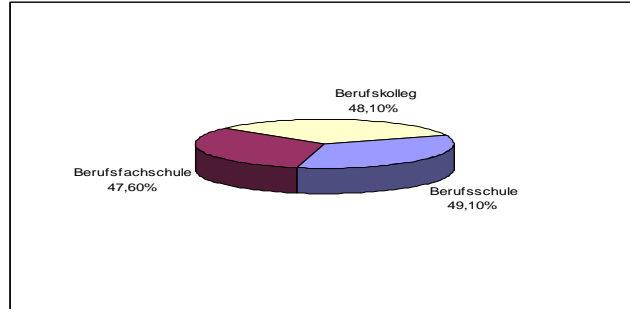

Tablo 2. Yabancı öğrenciler arasında Türk öğrencilerin okullardaki dağılımı

Tablo 3. Diğer Okul Tipleri (Beruf Schule/ Meslek Okulları)

(www.schulministerium.nrw.de:Referat 614, 2002)

Yine aynı istatistiklerde KRV'de Türkçe dersinin 778 Türkçe öğretmeni tarafından verildiği görülmektedir. Bu öğretmenler 80.478 Türk öğrencisine Türkçe dersi vermektedir. Bu da Türk öğrencilerin anadillerinden yani Türkçeden vazgeçmek istemediklerinin somut bir göstergesidir.

Yapılan çalışmalar bu öğretmenlerin % 95'inin Türkiye'den geldiğini göstermektedir. Bu pedagogların Almancayı bilmeden Almanya'ya gelmeleri, birçok sorunu beraberinde getirmektedir. Farklı bir ülkeye gelmiş olmaları, buradaki okul ortamına yabancı olmaları ve özellikle dil becerileri gelişmediği için meslektaşları ile iletişim ve uyum sıkıntısı en önde gelen sorunlardır.

Yukarıdaki tablolarda verilen değerler Türklerin KRV'nin bir parçası olduğu gerçeğini net olarak ortaya koymaktadır. Bu da özellikle eğitim konusunda bu topluluk için özel bir metot ve yöntemin uygulamaya konulmasının gerektiğini açıkça göstermektedir. Yöntemin müfredatta ve özellikle kültür derslerinde, etkin bir şekilde yer almasının gerektiği şüphesizdir. Bu derslerde Türk kültürüne verilecek önem, okul hayatında ve sosyal hayatta pozitif davranış olarak geri dönecektir. Entegrasyon, asimilasyon ve uyum gibi terminolojilerin yoğun olarak kullanıldığı günümüz KRV'sinde bu yöntem, iki kültürlü (Alman ve Türk) ve/veya çok kültürlü bir toplumu manevi anlamda doyuracaktır (Bertelsmann, 2005: 6-18). Bugüne kadar birçok yabancı bilim adamı Türk kültürü ve müziği ile ilgili yaptıkları çeşitli çalışmaları uluslararası platformlarda sunmuştur. Türk müziği ve etnomüzikoloji araştırmalarıyla dünyaca ün yapmış Prof. Dr. Kurt Reinhard ve eşi Ursula Reinhard 'Musik der Türkei' adlı çalışmalarında şöyle bir ifade kullanmışlardır: "Ülkemizde Türklerle birlikte yaşamak, bu insanların kültürleriyle daha yakından ilgilenmemizi gerektirir" (Reinhard, 1984: Arka Kapak).

GÖZLEMLER

Müzik, insanın özellikle estetik gelişimine büyük katkı sağlar. Birey, değişik formatlardaki gelenekleri günümüz şartlarında kendi öz kültürü ve değişik kültürlerle karşılaştırmayı uyum ve anlayış içinde harmanlayabilmektedir. Bu bağlamda müzik, sosyal yaşamda ortak paydayı bulmada aktif olarak görev yapmaktadır (Greve, 2003).

Geschwister Scholl Gymnasium okulunda yapılan mikro çalışmalarda Türk öğrenciler arasında keşfedilmemiş büyük yeteneklerin olduğu gözlemlenmiştir. Türk öğrencilerin müzikal algılamaya (ritimsel, tonal) bağlı olarak farklı ve saklı yeteneklerinin olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmalar sonucunda, derslerde Türk müziğinden örnekler sunulduğunda Türk öğrencilerin aktif olarak derse iştirak ettiği görülmüştür. Anadolu halk müziği motiflerini ve özellikle bağlama enstrümanı ile yapılan sunumların bu çocuklar üzerinde pozitif etki yaptığı görülmüştür. Türk öğrencileri için bu tür müzik, günlük hayatlarında yani evlerinde dinledikleri müzik

olması bu öğrencilerin derste 'ah, bu babamın, annemin dinlediği türkü şarkı' demesine ve kendi kimliklerini hatırlamasına sebep olmaktadır. Bu ise çocukların aktif olmasını ve özgüvenin artmasını sağlamaktadır. Motivasyonundaki artış, çocuğun diğer derslere olan ilgisini arttırdığını ve bu olumlu davranış şeklinin çocuğun çevresi ile olan ilişkilerinde de daha pozitif bir sürece girdiğini göstermiştir. Çoğulcu müzik anlayışı ve müzik materyalleri müzik eğitimine çok çeşitlilik, renklilik, serbestlik ve açıklık getirebilir ki bu da sosyal ve kültürel hayatı olumlu etkilediği için olumsuz yönlendirmeler olmaz. Çocuğun ara kişisel gelişimi yani özgüveni, benliği konusunda belirleyici olur.

Müziğin evrensel oluşunun bazı önemli getirileri vardır. Bu açıdan baktığımızda;

Türk müziği Alman okullarında bir diyalog ortamı oluşturabilir.

Türk ailelerin çocuklarının yoğun olarak okuduğu okullarda Türk müziği iletişim için büyük bir araç olarak kullanılabilir. Araçlar hedefe ulaşmak için önemli bir faktör oluşturabilir.

Türkçe öğretmenlerinin okullardaki Türk öğrenciler ve meslektaşları ile iletişimini kolaylaştırabilir. Çünkü müzik interdisipliner çalışmayı yönlendirir.

Türk müziği ülke bilimi (coğrafya) , tarih ve dil gelişimini sağlar. Bu bilhassa ülkesini tanımayan Türk öğrencilerin ve Türk kökenlilerin de ülkesini tanımasını ve genel kültürünü/ bilgi boşluğunu doldurabilir. Buda bu sınıflarda okuyan Türk kültürüne sahip öğrencilerin alman sınıf arkadaşları tarafından tanınmasını ve etkili iletişimini sağlar.

Aachen'deki Geschwister Scholl Gymnasium' da Bir Gözlem (2002)

TRT'de "Kara Koyun" adıyla yayınlanan film ve bu filmin müziği (Aktaş, 1998: 6) üzerine 6. - 9. sınıflar arasında bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada mini bir topluluk oluşturuldu. Bu grup haftada iki gün bir araya geldi ve almanca olarak bir Anadolu müzikali düzenledi. Bu şekilde Gymnasium'da Alman ve Türk öğrencileri arasında tam anlamıyla sosyal ve kültürel bir birliktelik sağlanması sonucu uyumun gerçek anlamda bir sosyalleşmeye de beraberinde getirdiği gözlemlenmiştir.

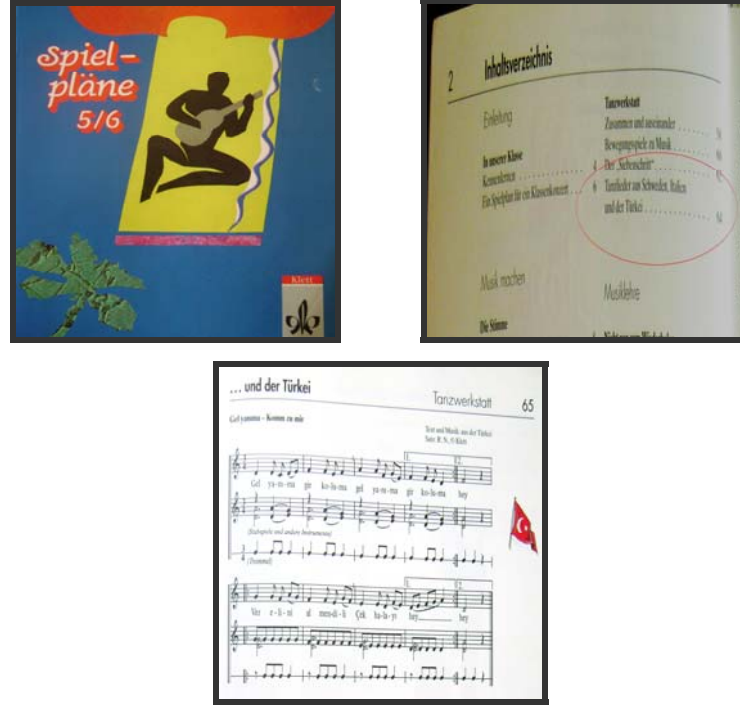
Şu an Almanya'nın gündemindeki en önemli sorun entegrasyon sorunudur. Küçük bir grupta yapmış olduğumuz bu pilot çalışma uyum problemi için de bir pilot uygulama olarak düşünülebilir. Bu projenin gerçekleşmesinden sonra olumlu sonuçlar elde edilmiştir. Mesela Türk ve Alman öğrenciler birlikte bir müzik grubu nasıl oluşturabiliriz şeklinde bir uygulamaya gittiler. Kendi aralarında oluşturacakları müzik grubunun Jazz, Hip-Hop, Rap ve Türk popunun nasıl bir ortak paydaya getirileceği konusunda çözüm önerileri ürettiler. İlginç olan, bu fikrin Alman

öğrenciler tarafından dile getirilmiş olmasıydı. Bu davranış şekli bize, Almanların Türk kültürüne açık olduğunu göstermektedir.

Üzücü olan; Almanyadaki Gymnasium okullarında (5.- 8. sınıflarında) müzik dersinde yani müfredatlarında Türk müziğine yeterli önemin verilmemiş olmasıdır. Bu durum, son 40-50 yıldır Almanya topraklarında yaşayan Türklerin halen yabancı statüsünde görüldüğünün yani başka kültürler grubuna dahil edildiğinin farklı bir ifadesidir.

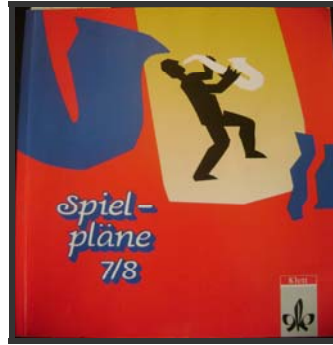
Aşağıda 5. – 6. ve 7. – 8. sınıflarda okutulan müzik kitapları ve bu kitaplarda Türk müziğine ne düzeyde ve ölçüde yer verildiği açıkça görülmektedir.

5. ve 6. sınıfların müzik kitaplarında (Klett, 2003/1:65-168), içindekiler bölümünde İsveç, İtalya ve Türkiye dans müzikleri/ şarkıları anlamına gelen 'Tanzlieder aus Schweden, Italien und der Türkei' 'İsveç, İtalya ve Türkiye'den Dans Şarkıları' başlığı ile Türkiye'ye kitabın 65. sayfasında yer verilmiştir (Bakınız Şekil 1). Sayfa 65'teki şarkının adı "komm zu mir", "Gel Yanıma"dır. Bu şarkı ¾'lük ölçüler ve partitürler halinde yazılmıştır. Süresi 1.04 dakikadır. CD kısmında ise bu eser U. PAZARKAYA tarafından düz metin şeklinde yani enstrümanlı olarak icra edilmiştir. Müzikal içeriği bulunmamaktadır. Sayfa 137'de W.A. Mozart'ın Piano Sonata A-Dur, KV331 (Klaviersonate) 3. Bölüm Alla Turca (A) üç farklı varyasyonu bulunmaktadır. 1. Örnekleme, Klavier/Piano (1.06 dakika), 2. varyant, Hammerklavier (1.03 dakika), 3.sü ise Wersi Orgel/Org (0.35 dakika) formu şeklindedir. Bu eserin üç versiyonda sunulmasındaki asıl amaç ise Mozart döneminde piyanoların farklı ses ve tını çıkarmasından dolayı çocuklara bu eserle birlikte Enstrüman/Organoloji bilgisinde verilmesidir. Son olarak da sayfa 168'de W.A. Mozart'ın meşhur "Die Entführung aus dem Serail: O, wie will ich triumphieren" yani "Saraydan Kız Kaçırma" eserine 3 dakika 23 saniyelik yer verilmiştir. Bu eserle ilgili ise sayfa 168'de şu ifade kullanılmaktadır; 'Es ist eine sogenannte 'Türkenoper'. Opern mit dieser Thematik waren nach der Befreiung Westeuropas von der Bedrohung durch die Türken (1700) sehr beliebt.' düz 'Bir nevi Türk operasıdır. Bu tema ile ilgili operalar batı Avrupa'nın kurtuluşuyla yani Türk tehdidinin (1700) sona ermesiyle birlikte çok sevilmiştir'. 11-13 yaşları arasındaki çocuklara bu ve benzeri konular ve açıklamalarının eğitim kitaplarında verilmesinin uyum sürecine hangi yönde ve ne kadar katkı yapacağı iyi düşünülmelidir.

(Şekil 1)

7. ve 8. sınıfların kitaplarında (Klett, 2004/1: 28) -Wie klingt es anderswo? = başka yerde nasıl ses veriyor- başlığı altında değerlendirilen kısımda iki dördlük ölçüsünde yazılmış "Tren Gelir Hoş Gelir" türküsüne kitabın 28. sayfasında yer verilmiştir (Bakınız Şekil 2). 8 ölçülük 2 portelik bu kısa eserin sözleri hem Almanca hem de Türkçe olarak yazılmıştır. Eserin Türk kültürüne ait olduğunun anlaşılması için de eserin yanına Türk bayrağı konmuştur. 3 bölüm ve 4 mısradan oluşan bu meşhur Türk halk ezgisi kitabın içinde verilen bir CD'de de yer almaktadır.

Zwei Lieder zum Arrangieren	22
Wir machen eigene Lieder.	24
Fünf vor 12	26
Lieder kommen zu uns	
Wie klingt es anderswo? (1)	28
Wie klingt es anderswo? (2)	30
Lieder und ihre Themen	
„Pfeifer Tim“ und andere Musikanten . . .	32
„Nach grüner Farb mein Herz verlangt“ . .	34
Ins Herz geflogen	36
Heute hier, morgen dort	38

(Şekil 2)

Batı klasiğinin büyük sanatçılarının Türk müziğinden etkilenmiş olması ve bunlardan bu kitaplarda azda olsa yer verilmesi pozitif bir yaklaşımdır. Ancak gerçek manada Türk/Anadolu motiflerinin ve onun kültüründen örneklerin sunulmuş olmaması bu alanda daha birçok eksikliğin bulunduğu göstergesidir.

Fransız müzikolog Michel Brenet XVIII. yüzyıl Avrupa'sında “mehterin modasından / taklit edilmesinden” bahsediyor. Hatta daha ileri giderek bir epidemiden (salgın) olduğunu söylüyor.

ÖNERİLER

Bu kültürel ve sanatsal “epidemiyi” destekleyen birkaç örnek aşağıda sunulmakla beraber çözüm önerileri olarak da verilmiştir;

Haydn'ın 1794 yılında yazdığı 100 numaralı senfonisi (Militärsinfonie/ Askeri senfonisi) (<http://de.wikipedia.org/wiki/Janitscharenmusik>, 2007),

Beethoven'ın 1824'de yazdığı ve yeniçeri müziği diye adlandırdığı 9. senfonisi,

İtalyan operasına Türk elementlerinin girdiği,

XVIII. yüzyıl batı bestekârlarının Türk müziği etkisi altında olduğu,

Zil (Becken), kös (grosse Trommeln / Pauke) gibi bazı Türk kaynaklı enstrümanları'nda Avrupa senfoni orkestralarına girmiş olması,

Bağlamanın, kopuzun batı kültürüne (Alman, Macaristan, Makedonya v.b) kadar girmiş olması (Gazimihal, 1975), günümüz KRV/Almanya'sında yaşamakta olan Türklerin buldukları eğlence ortamlarından ve buna bağlı olarak da geldikleri bölgelerin geleneksel/otantik müzik türlerinden örnek verilmelidir. Türk/Anadolu Halk Danslarından ve Türk Halk ve Sanat müziğinin enstrümanlarından ve onların tınlarından, anatomisinden örnekler verilmelidir.

Bu örneklerden yola çıkarak ortak seslerin sunulması Türk müziğinin daha yaygın olarak öğretilmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Günümüz müzik dünyasının artık daha yaygın olarak kullandığı ve desteklediği 'World Music'- 'Dünya Müziği' kavramı böylece desteklenmiş olacaktır. Globalleşen dünyamız içinde müziğin de bu kavramdan nasibini alması kültürler arası diyalogu da olumlu etkileyebilir.

YAPISAL VE KURUMSAL ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Almanya'daki Türk müziğinin başlıca sorunlarından birisi henüz akademik kurumlarında Türk müziğiyle ilgili akademik ön çalışmanın yer almamasıdır. Günümüz Almanyasında ve KRV'deki hiçbir akademide veya müzik yüksek okulunda / konservatuarda Türk müziği kürsüleri bulunmamaktadır. Şimdiye kadar yapılan çalışmalar tek ders ve proje kapsamındadır. Örneğin; Almanya'nın en büyük üniversitesi olan Köln Üniversitesinde 2000–2005 yılları arası Felsefe Fakültesi Müzik Bilimleri Enstitüsü Etnomüzikoloji/Musikethnologie kürsüsünde Prof. Dr. Rüdiger Schumacher'in himayesinde bir Türk öğretim görevlisine (Murat BULGAN'a) ders verme hakkı verilmiştir. Geçici çözümler yerine kalıcı olması açısından Türk müziğinin üniversitelerin Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Bölümünde bağımsız bir kürsü haline getirilmesi sağlanabilir. Bu bölümden mezun olacak öğretmenlerin görev alacakları okullarda Türk müziğine daha fazla yer vermesi sağlanmalıdır. Bu sayede daha verimli olacakları ve yabancı (Türk) öğrencilerin yoğun olduğu okullarda daha kolay eğitim verebilecekleri kesindir. Bu akademik kurullar Türk müziği ve kültürü kürsülerinin kurulmasıyla disiplinlerarası çalışmalarını

daha rahat yapabileceklerdir. Bu sayede de okullara okutulmak üzere hazırlanan eğitim kitaplarında Türk müziği kültürüne de daha fazla yer verilmiş olacaktır.

Yukarıda belirtmiş olduğumuz yapısal ve kurumsal değişikliğin bir diğer önemli tarafı ise, KRV'deki Türk çocuklarının devlet okullarında alamadıkları Türk müziği eğitimini farklı kurumlarda aramasına sebep olmaktadır. Ancak, bu kurumların ne düzeyde nitelikli/ kalifiye müzik eğitimini bünyesinde barındırdığı şüphelidir. Sözü edilen bu kurumların asli hedefleri müzik eğitimi olmadığı ise aşikârdır. Bu da bu gibi kurumlara giden çocuklarımızın yanlış yönleneğine kaynak teşkil edebilmektedir.

Türk toplumunda henüz musiki cemiyetleri / müzik dernekleri kültürü Almanya'daki gibi kurumsallaşmamıştır. Örneğin; 1974 Almanya'sında 15.000 müzik derneği ve bunlara üye 1,5 milyon insan vardır. Bilindiği üzere Almanya'da yaşayan Türklerin %99'u kırsal alandan geldiklerinden yani periferde yaşamlarını sürdürüklerinden kurumsallaşmış bir müzik kültürünü benimsememişlerdir. Bunun temel nedenlerinden biri ise Türk toplumunda "usta-çırak" kültürünün sürekliliğidir. Anadolu'nun bu geleneksel usta-çırak ilişkisi XXI. yüzyılda Avrupada yaşayan Türkler tarafından da devam ettirilmektedir. Bu sosyal vaka kendi ana vatanlarından uzaklaşan toplulukların konservatif olmasına yani öz vatanlarından almış oldukları kültürlerine daha sıkı bir şekilde bağlanmasına, korumasına sebep olmaktadır. Bu sosyal davranış içe kapanma ve kolektif olarak konservatif bir yapıya geçme sadece Avrupa'da yaşayan Türklere has görünen bir vaka değildir. İspanya/Mallorca adalarında yaşamakta olan Almanlar, Antalya'da yaşamakta olan İngilizlerde de bu durum aynıdır. Bu topluluklar köklerinden almış olduğu kültürü uzakta daha canlı ve sıkı bir şekilde yaşamaya çalışırlar. İçgüdüsel olan bu yaklaşım doğal ve insancıldır.

Almanya'da yaşayan Türkler kolektif anlamda ciddi bir sanat eğitimini almaya henüz son beş yılda başlamışlardır. Bunun en birincil sebebi, tabii ki sosyo-kültürel bilincin henüz yeni yeni oluşmasıdır.

SONUÇ

45 yıllık bir Almanya serüveni yaşayan 2,6 milyona yakın Türk ve Türk kökenli toplum -ki bunlar içinde 640.000 Türk ve 226.000 Alman vatandaşlığına geçmiş Türk KRV bölgesinde yaşamaktadır- bu zaman çerçevesi içinde birçok statü değişimine uğramış ve uğramaktadır. Başlangıçta maddi bir kazanç için 2-3 yıllığına Almanya'ya çalışmaya gelen Anadolu halkı artık Avrupa'da 4.nesli yakalamıştır. "Gastarbeiter- Misafir İşçi" yani işçi olarak gelen gurbetçi topluluk artık

⁴ Almanlar Lautentinstrument (=lağuta çalgısı) karşılığı olarak bir zamanlar Kobus adını kullandıklarını biliyor ve kelimenin aslı 'Türkçe kopuz' olduğunu belirtiyor, hem de eski metinlerinden şunu misal olarak hatırlatıyorlar. Die kobus mit der luten' Gottes Zukunff 4672.

Almanya'nın ve özellikle KRV'nin bütün sektörlerinde her statüde yer almakla beraber Almanya ekonomisine de önemli istihdam sağlamaktadır¹⁵ (Post Gazete, 2007). Federal Almanya ve KRV 2005 yılına kadar kendini bir göç ülkesi¹⁶ (Zuwanderungsgesetz, 2007) olarak tanımlamayıp, buna bağlı olarak da yabancılara yönelik politik düzenlemeleri gerçekleştirmemiştir. Yani Türklere ve diğer yabancılara 40 yılı aşkın 'Misafir/Gast' politikası uygulanmıştır. Türklere ve yabancılara yönelik ilk ciddi atılım 2005 yılı Federal Almanya göç yasası ve KRV'deki yabancılara yönelik olarak bir bakanlığın, Ministerium für Generationen, Familie, Frauen und Integration des Landes Nordrhein-Westfalen¹⁷ – (www.mgffi.nrw.de, 2007) Kuzey Ren Vestfalya Nesiller, Aileden, Kadından ve Uyumdan sorumlu Eyalet Bakanlığının kurulması ile olmuştur.

2005 Göç yasasının kabulü ve KRV yabancılar bakanlığının kurulmasından önce yabancılara yönelik kalıcı eğitim politikaları oluşturulmamıştır. Bu nedenle de Türk çocukları ağırlıklı olarak Hauptschule, Sonderschule ve Gesamtschule gibi düşük nitelikteki okullara yönlendirilmiştir. Bu 'baştan savma' politikası, tüm ders müfredatlarına dolaylı olarak yansıtılmıştır. KRV'nin bu gerçeği, ders müfredatlarına yani kültür derslerine (müzik derslerine) olumsuz anlamda yansıtılmıştır. Okullardaki müzik dersi müfredatı/repertuarı bireyde yani çocukta performans, estetik ve üretkenlik anlamında en belirleyici öğedir. Müzik dersleri disiplinler ve kültürler arası diyalogda ve de Almanya'nın uyum sürecinde oldukça önemli bir rol alabilir. 2000–2005 yılları arasında Geschwister Scholl Gymnasium, Köln Üniversitesi Müzik Bilimleri Enstitüsü, Köln Liseleri (Gymnasium) ile KRV'ye sınırı olan ülkelerden Belçika (Basic Scholl) ve Hollanda'daki eğitim kurumlarında yapmış olduğumuz çalışmalar/gözlemler ve karşılaştırmalarımız sonucunda KRV müzik eğitim müfredatı ve müzik odalarında bulunan donanım; enstrüman, görsel ve yazılı medyanın, Türk kültürüne ve doğal olarak Türk öğrencilerine yeteri kadar hitap etmediğini göstermiştir. Bu eksiklik Türk öğrencilerinin gerçek müzikal performanslarını sergileyememelerinin temel sebebidir.

Bunların yanında Avrupa Birliği süreci Türkiye ve Federal Almanya'nın / KRV'nin yeni uyum ve eğitim politikalarını gelecek zamanlarda uygulamaya sokmasını ve müzik derslerinde de belirli reformların yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Aktaş, O. (1998). CD -Ana, 6. Eser, Karakoyun. Kalan Ses.
- Akkaya, Ç. (2004). *Almanya'daki Türkler – Ekonomiye Katkıları ve Ekonomik Potansiyelleri: Türk ve Alman Ekonomisinin Yapısal Sorunları ve Çözümleri*. Konrad Adenauer Vakfı. Ankara. S. 182.
- Bertelsmann, S. (2005). Bundesministerium des Innern (Hrsg.) *Erfolgreiche Integration ist kein Zufall. Strategien kommunaler Integrationspolitik*. Verlag Bertelsmann Stiftung, Gütersloh. Verantwortlich Alexander Thamm, Claudia Walther.
- Gazimihal, M. R. (1975). *Ülkemizde Kopuz ve Tezeneli Sazlarımız*, Ankara: Üniversitesi Basımevi.
- Gökçora, İ. H. (Haziran 2004). *Bilim Dili Olarak Türkçe*, Cilt 4, Sayı 2, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi.
- Greve, M. (2003). *Die Musik der imaginären Türkei. Musik und Musikleben im Kontext der Migration aus der Türkei in Deutschland* (M & P Schriftenreihe für Wissenschaft und Forschung), Metzler-Verlag, Stuttgart/Weimar.
- Herausgegeben von K. J. K. und Nykrin R. (2003/1). *Spielpläne 5/6 für dem Musikunterricht an allgemein bildenden Schulen*. Duesseldorf. Compact Discs 17611 Ernst Klett Schulbuchverlag.
- Herausgegeben von K. J. K. und Nykrin R. (2004/1). *Spielpläne 7/8 für dem Musikunterricht an allgemein bildenden Schulen*. Duesseldorf. Compact Discs 17621 Ernst Klett Schulbuchverlag.
- <http://www.mgffi.nrw.de/ministerium/minister-laschet/index.php> (12.11.2007'de alındı.)
- http://www.schulministerium.nrw.de/BP/Schulsystem/Statistik/2002_03/StatUebersAuslaender2002.pdf (06.11.2007'de alındı.)
- <http://de.wikipedia.org/wiki/Empirie> (05.11.2007'de alındı.)
- <http://de.wikipedia.org/wiki/Janitscharenmusik> (14.11.2007' de alındı.)
- Ministerium für Schule, Wissenschaft und Forschung des Landes Nordrhein Westfalen Referat 614. (2003). *Ausländische Schülerinnen und Schüler, Lehrerinnen und Lehrer im Schuljahr 2002/2003. Statistische Übersicht*. Nr. 338.
- Oberhoff, B. (Hg.) (2005). *Die seelischen Wurzeln der Musik. Psychoanalytische Erkundungen*. Gießen: Psychosozial-Verlag.
- Post Gazetesi NRW (Ocak 2007). *Temsilde Gerideyiz*.
- Reinhard, K. und U. (1984). *Musik der Türkei, Band 1: Die Kunstmusik* (Taschenbücher für Musikwissenschaft; 95). Wilhelmshaven.
- Reinhard, U. ve P. (1989). *Sänger und Poeten mit der Laute*. Dieter Reimar Verlag., 1000 Berlin 45.
- Zuwanderungsgesetz.http://www.zuwanderung.de/2_zuwanderungsgesetz.html (10.11.2007'de alındı.)